

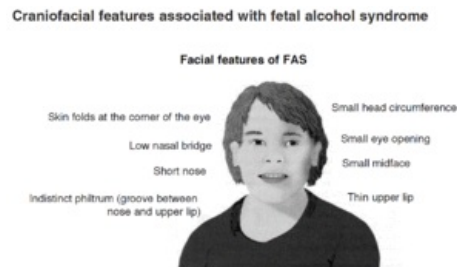
Mateřské faktory ovlivňující teratogenezi

U savců je vývoj zárodku výrazně ovlivňován mateřským organizmem. Významnou roli u člověka hraje také životní styl zahrnující dietní návyky, kouření, nadměrnou konzumaci alkoholu apod.

Fetální alkoholový syndrom

Chronická konzumace alkoholu v průběhu gravidity může vést ke vzniku fetálního alkoholového syndromu, který představuje vážné postižení plodu. Projevy embryotoxického působení alkoholu jsou značně nespecifické (intrauterinní růstová retardace, psychomotorická dysfunkce a kraniofaciální malformace). Diagnóza je proto často stanovena na základě informace o alkoholismu matky. Charakteristické rysy obličeje dítěte s fetálním alkoholovým syndromem jsou nezřetelné philtrum, úzký horní ret, propadlý kořen nosu, krátký nos a oploštělá střední část obličeje.

 Podrobnější informace naleznete na stránce Fetální alkoholový syndrom.

Dítě s FAS: Krátký nos s nízkou klenbou, vyhlazené philtrum, malý obvod hlavy, ptóza, tenký horní ret...

Kouření

Kouření není spojováno s velkými vrozenými defekty, ale přispívá k intrauterinní růstové retardaci. Může být příčinou předčasného porodu. U matek – kuřáček dochází k nedostatečnému zásobení plodu živinami a kyslíkem. Existují také důkazy, že způsobuje poruchy chování.

 Podrobnější informace naleznete na stránce Kouření.

Diabetes mellitus

Poruchy metabolismu cukrů v průběhu těhotenství u diabetiček způsobují vyšší výskyt předčasných porodů, častější malformace a vyšší neonatální úmrtnost. Děti diabetiček mívají vyšší porodní hmotnost. Riziko vzniku vrozených vad je trojnásobné až čtyřnásobné v porovnání s dětmi nediabetických matek. Popisovány jsou zejména defekty srdce, skeletu a CNS. Výskyt malformací je výrazně ovlivněn závažností a délkou trvání onemocnění matky.

 Podrobnější informace naleznete na stránce Diabetes mellitus v graviditě.

Fenylketonurie

Matky s fenylketonurií, způsobenou nedostatkem enzymu fenylalaninhydroxylázy, mají zvýšenou sérovou koncentraci fenylalaninu, což představuje riziko vzniku mentální retardace, mikrocefalie a srdečních vad. Při nasazení diety bez fenylalaninu probíhá mentální vývoj postižených jedinců normálně a v době vyžrávání CNS je možné dietu vysadit.

Nutriční deficiencie

Trvalý deficit jódu ve výživě matky vyvolává u dětí těžkou mentální retardaci označovanou jako kretenismus.

Odkazy

Související články

- Teratogeneze
- Fetální alkoholový syndrom
- Diabetes mellitus v graviditě

Použitá literatura

- NOVOTNÁ, Božena; MAREŠ, Jaroslav. *Vývojová biologie pro mediky*. Karolinum, Praha 2005
- SADLER, Thomas W. *Langmanova lékařská embryologie*. Grada Publishing, Praha 2011